

Lietuvos Respublikos Vyriausybei,
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai,
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai,
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai,
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai,
Lietuvos transporto saugos administracijai

2020-06-30 Nr. 10-029

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO

„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIŲ A. BAUROS, S. JOVAIŠOS, E. PUPINIO, K. BACVINKOS 2020 M. GEGUŽĖS 7 D. PASIŪLYMO, SEIMO NARIŲ A. PAPIRTIENĖS IR L. JONAIČIO 2020 M. GEGUŽĖS 12 D. PASIŪLYMO IR SEIMO ŠVIETIMO IR MOKSLO KOMITETO 2020 M. GEGUŽĖS 18 D. PASIŪLYMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SAUGAUS EISMO AUTOMOBILIŲ KELIAIS ĮSTATYMO NR. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 272 STRAIPSNIŲ IR PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 141 IR 142 STRAIPSNIAIS IR 2 PRIEDU ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-4637” PROJEKTO (TOLIAU –PROJEKTAS)

Lietuvos Transporto darbuotojų Profesinių sąjungų forumas teikia savo pastabas ir pasiūlymus dėl Projekto.

1. Būtina pastebėti, kad Saugaus eismo automobilių keliais įstatymo Nr. VIII-2043 2, 9, 10, 14, 17, 22, 23, 272 straipsnių ir priedo pakeitimo ir įstatymo papildymo 141 ir 142 straipsniais ir 2 priedu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-4637 keitimo tikslu nurodomas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2018/645 „Dėl tam tikrų kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos ir kvalifikacijos kėlimo“, kuri iš dalies pakeičia 2003/59/EB direktyvą, įgyvendinimas.

Atkreiptinas dėmesys, kad (ES) 2018/645 direktyvos nuostatos dėl kelių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų pradinės kvalifikacijos įgijimo ir kvalifikacijos kėlimo (periodinio mokymo) iš esmės nesikeitė, lyginant su 2003/59/EB direktyva. Pagrindiniai pakeitimai atlikti dėl:

- mokymo turinio, kad būtų skiriama daugiau dėmesio su kelių eismo saugumu susijusiems dalykams, kaip antai pavojų suvokimui, pažeidžiamų kelių eismo dalyvių apsaugai, taupiam vairavimui, vairavimui ekstremaliomis oro ir kelio sąlygomis, nestandartinių krovinių vežimui;
- išimčių paaiškinimų;
- nustatytų minimalaus amžiaus reikalavimų.

Todėl direktyva (ES) 2018/645 neįpareigoja valstybių narių šį mokymą vykdyti pagal suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas ir asmenims nesuteikti kvalifikacijos.

Tiek 2003/59/EB direktyva, tiek ir (ES) 2018/645 direktyva įpareigoja asmeniui išduoti kvalifikaciją patvirtinantį dokumentą pagal Europos kvalifikacijų sąrangą. O tokį dokumentą gauti nėra galimybės baigus suaugusiųjų neformaliojo švietimo programas.

Darbo rinkoje ir krovinių ir keleivių vežimo srityse susikaupusios problemos niekaip nėra susijusios su vairuotojų profesiniu mokymu, nes šiuo metu motorinių transporto priemonių vairuotojų pradinę profesinę kvalifikaciją galima įgyti ir ją tobulinti daugiau kaip 60 mokymo įstaigų, iš kurių didžiąją daugumą sudaro privatūs profesinio mokymo teikėjai. Pasirinkimas

vairuotojams tikrai pakankamas ir valstybinės profesinio mokymo įstaigos jokia būdu netrukdo šią veiklą vykdyti privačiam sektoriui. 2003/59/EB direktyva Lietuvoje įgyvendinama nuo 2008 metų ir nuo to laiko iki šiol neiškilo jokių esminių problemų dėl jos įgyvendinimo, mokymo turinio ar profesinio mokymo vykdymo kokybės.

2. Būtina pastebėti, kad Profesinio mokymo įstatymas nenustato nei minimalios, nei maksimalios profesinio mokymo programų modulių trukmės. Be to, patvirtintas formaliojo ir neformaliojo profesinio mokymo programas ir atskirus jų modulius gali vykdyti turintys tam teisę ir profesinio mokymo įstaigos ir kiti profesinio mokymo teikėjai.

3. Atkreipiame dėmesį, kad neformalus suaugusiųjų švietimas Lietuvoje vykdomas vadovaujantis Lietuvos Respublikos neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi įstatymo nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, nebūtų galima įgyvendinti Direktyvos nuostatų dėl mokymo programų, suteikiančių kvalifikaciją, kvalifikaciją įteisinančių dokumentų, egzaminavimo.

Direktyvos 2003/59/EB 6 straipsnyje nurodoma, kad egzaminus „organizuoja valstybės narės kompetentingos institucijos arba jų paskirta įstaiga“, o ne pačios mokymo įstaigos, kurios ir vykdo mokymus.

4. Projekte teigiama, kad „atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo išaiškinimus, esminiai reikalavimai, sąlygos, išimtys, ribojimai ir pan., susiję su vairuotojų mokymo reikalavimų taikymu ir vairuotojų mokymų vykdymu, privalo būti reguliuojami įstatymu, kaip numatyta Įstatymo projekte, o ne ministro įsakymu“.

Norime atkreipti dėmesį, kad LR Konstitucinio Teismo 2018 m. gegužės 24 d. Nr. KT12-N7/2018 nutarime rašoma:

„Konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja visų teisės aktų hierarchiją ir neleidžia poįstatyminiais teisės aktais reguliuoti santykių, kurie turi būti reguliuojami tik įstatymu, taip pat poįstatyminiais teisės aktais nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuris konkuruotų su nustatytuoju įstatyme, nebūtų grindžiamas įstatymais, antraip būtų pažeista Konstitucijoje įtvirtinta įstatymų viršenybė prieš poįstatyminius teisės aktus (inter alia 2009 m. birželio 22 d., 2013 m. lapkričio 6 d., 2015 m. gegužės 26 d. nutarimai). Įstatymuose nustatomos bendro pobūdžio taisyklės, o poįstatyminiuose teisės aktuose jos gali būti detalizuojamos, gali būti reglamentuojama jų įgyvendinimo tvarka (inter alia 2014 m. gegužės 9 d., 2014 m. spalio 9 d., 2015 m. balandžio 16 d. nutarimai)“.

LR Konstitucinis Teismas nepasisako konkrečiai apie vairuotojų mokymą, o tik apie visų teisės aktų hierarchiją. Tuo pačiu konstatuojama, kad įstatymuose nustatomos bendro pobūdžio taisyklės, o poįstatyminiuose teisės aktuose jos gali būti detalizuojamos, gali būti reglamentuojama jų įgyvendinimo tvarka. Tai kas nurodyta Konstitucinio Teismo nutarimuose šiuo metu ir yra įgyvendinama LR Švietimo, Profesinio mokymo, Saugaus eismo automobilių keliais įstatymuose bei poįstatyminiuose teisės aktuose. Įvertinus tai, galima teigti, kad Lietuvos švietimo sistema visiškai atitinka Konstitucinio Teismo teiginį, kad įstatymuose nustatomos bendro pobūdžio

taisyklės, o poįstatyminiuose teisės aktuose jos gali būti detalizuojamos, gali būti reglamentuojama jų įgyvendinimo tvarka.

5. Šis Projektas neatitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 331.6 papunkčio nuostatų, nes šis papunktis nėra skirtas vairuotojų mokymui. Projekto rengėjams patariame atkreipti dėmesį į šios Programos 127.4, 128.3 papunkčius, vadovautis darnaus švietimo ir kultūros principais.

Be to, Valstybinėje eismo saugumo programoje „Vizija 2020“ patvirtintoje Vyriausybės 2020 m. kovo 18 d. nutarimu Nr. 256 nėra nė vieno uždavinio ar tikslo, siekiančio keisti motorinių transporto priemonių kroviniams ir keleiviams vežti vairuotojų mokymo sistemą.

Apibendrinant pabrėžtina, jog aukščiau išdėstyti argumentai įrodo, kad įgyvendinant 2018 m. balandžio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2018/645 ir perkeltiant ją į nacionalinę teisę, šiuo Projektu nėra jokios būtinybės ir teisinio pagrindo keisti Lietuvos Respublikos švietimo sistemos principus. Asmenys, siekiantys įgyti kvalifikaciją, turi baigti formaliojo profesinio mokymo programas, gauti profesinę kvalifikaciją patvirtinančius dokumentus.

Asociacija pritaria Lietuvos Respublikos seimo narių A. Bauros, S. Jovaišos, E. Pupinio, K. Bacvinkos 2020 m. gegužės 7 d. pasiūlymui, Seimo narių A. Papirtienės ir L. Jonaičio 2020 m. gegužės 12 d. pasiūlymo ir Seimo švietimo ir mokslo komiteto 2020 m. gegužės 18 d. išvadai.

Siūlome nepritarti LR Vyriausybės nutarimo Projektui.

Lietuvos Transporto darbuotojų
Profesinių sąjungų forumo
Pirmininkas

Lietuvos profesinių sąjungų Aljanso
Pirmininkas

Vairuotojų profesinės sąjungos
Pirmininkė

Lietuvos vežėjų profesinė sąjunga
Pirmininkas

Bronius Bučelis

Audrius Cuzanauskas

Jovita Jančiauskienė

Petras Grėbliauskas